Financiën Gelderse gemeenten

Jaarrekeningen 2022

provincie Gelderland

Financiën Gelderse gemeenten

Het toezicht op de financiën van de Gelderse gemeenten richt zich voor het bepalen van de toezichtvorm vooral op de begroting. Om de financiële ontwikkelingen binnen de gemeenten goed te kunnen volgen, analyseren wij ook de vastgestelde jaarrekeningen en de ontwikkelingen binnen de balans. De totalen en/of gemiddelden geven, afgezet tegen de afgelopen jaren een goed beeld van de financiële ontwikkelingen in het algemeen. De financiële ontwikkelingen over 2022 vindt u in deze factsheet.

Wij signaleren dat:
- Nagenoeg alle gemeenten 2022 hebben afgesloten met een positief jaarrekeningresultaat.
- De vermogenspositie van de gemeenten opnieuw is verbeterd.
- Deze positieve resultaten voornamelijk het gevolg zijn van tussentijdse toevoegingen aan het gemeentefonds en de toename in specifieke uitkeringen, zoals bijvoorbeeld de energietoeslag en de gelden ten behoeve van de opvang van Oekraïense vluchtelingen.
- De positieve resultaten ook een gevolg zijn van uitgestelde projecten, wat leidt tot budgetoverhevelingen.
- Dat de lasten van het sociaal domein stabiliseren.

Resultaat Jaarrekening 2022

De Gelderse gemeenten samen hebben over 2022 een positief jaarrekeningresultaat gerealiseerd van € 320 miljoen. In 2021 was dat € 334 miljoen.

De belangrijkste oorzaken voor het positieve jaarrekeningresultaat zijn:
- Toevoegingen van het Rijk aan het gemeentefonds laat in het begrotingsjaar, middelen konden niet meer worden besteed.
- Gemeenten konden niet alle geplande investeringen doen, waardoor er budget overbleef.
- Bij veel gemeenten was er sprake van onderbezetting waardoor projecten werden uitgesteld.
- De stijging van de lasten in het sociaal domein bleef beperkt.

De stijgende lijn in omzet (baten) heeft zich doorgezet in 2022. De stijging van deze omzet kan deels worden verklaard door de toevoegingen aan het gemeentefonds. Het accres steeg en daarnaast keerde het Rijk meer uit via specifieke uitkeringen. In de Septembercirculaire 2022 en de Decembercirculaire 2022 is er respectievelijk € 500 miljoen en € 550 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering voor de energietoeslag. Omdat deze gelden relatief laat in het boekjaar zijn ontvangen, kon dit niet meer worden uitgegeven. Dit verklaart deels de resultaten van 2022. Daarnaast zien we dat er voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen relatief veel inkomsten zijn ontvangen, terwijl de lasten hiervoor lager bleken.

Totaal rekeningresultaat

Het totaal van alle rekeningresultaten van alle Gelderse gemeenten (x1 miljoen).

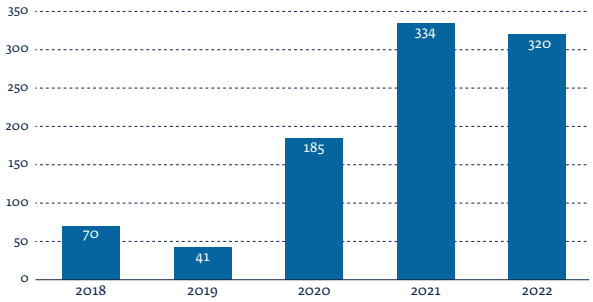

Totaal omzet

Het totaal van alle omzet (excl. reservemutaties) van alle Gelderse gemeenten (x1 miljoen).

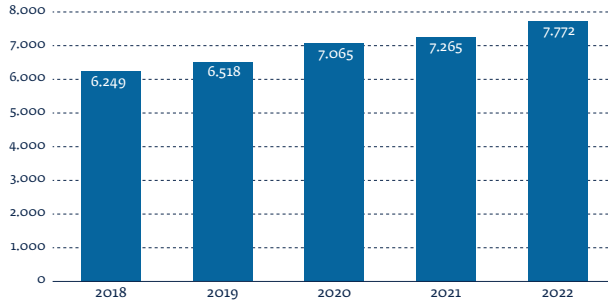

Totaal algemene uitkering 2022

(x1 miljard).

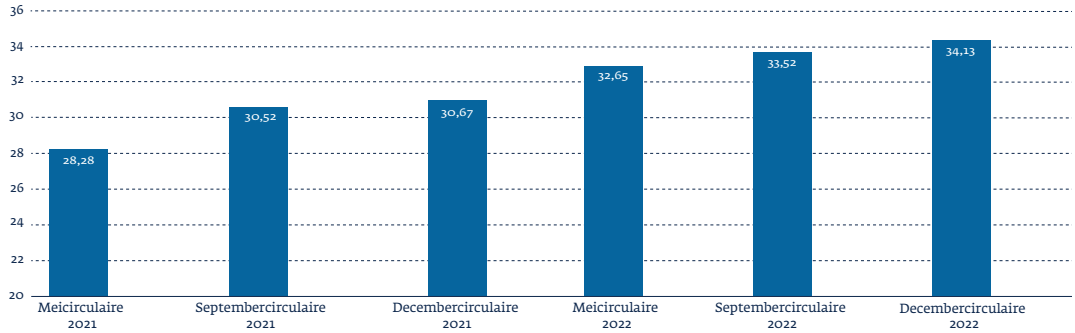

Ontwikkeling vermogenspositie

Door de positieve jaarrekeningresultaten is het eigen vermogen opnieuw gestegen. Het eigen vermogen bestaat uit de aanwezige reserves op de balans per 31 december en het totaal van de resultaten. Een groei van € 362 miljoen levert een stijging op van afgerond 13% ten opzichte van 2021. Het eigen vermogen per inwoner van Gelderland steeg hiermee met € 170.

Landelijk was dat ongeveer € 223 per inwoner. Bij vier Gelderse gemeenten daalde het eigen vermogen (als gevolg van een negatief saldo van baten en lasten) in 2022, variërend van € 2 tot € 209 per inwoner. Bij de overige Gelderse gemeenten steeg het eigen vermogen met bedragen variërend van € 41 tot € 379 per inwoner.

Ontwikkeling vermogenspositie Gelderse gemeenten

(x1 miljoen)

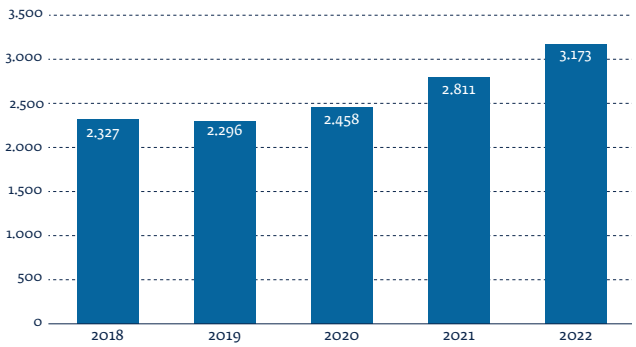

Gemiddelde vermogenstoename Gelderse gemeenten in bedragen per inwoner

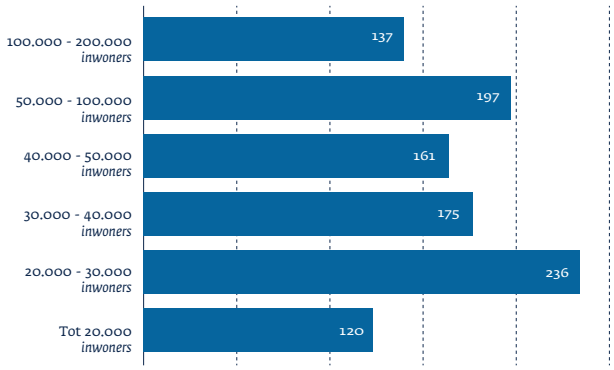

Ontwikkeling schuldpositie

De bruto schuld is het totaal van alle aangetrokken financiering. De netto schuld is de bruto schuld minus de (tijdelijk) uitgezette gelden. In 2022 zijn beide verder afgenomen tot respectievelijk € 5,3 en € 3,5 miljard.

Schuldpositie

Het totaal van alle bruto en netto schuld van alle Gelderse gemeenten (in miljard).

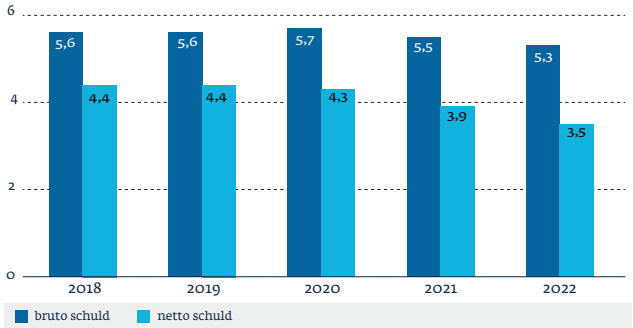

Investeringen

Jaarlijks schommelt het totaal van het investeringsniveau van de Gelderse gemeenten rond de € 500 miljoen. Het totaal aan afschrijvingen bedroeg in 2022 € 262 miljoen (2021: € 240 miljoen). Deze stijging ligt in lijn met de stijging in investeringen. Hoe meer er geïnvesteerd wordt, hoe hoger de afschrijvingen zullen zijn.

Investeringen

Het totaal van alle investeringen voor alle Gelderse gemeenten (in miljoenen euro's).

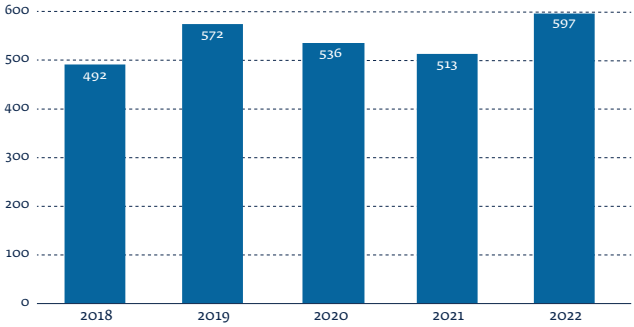

Sociaal Domein

De afgelopen jaren zien we dat de meeste lasten binnen het Sociaal Domein zijn gestabiliseerd. De verwachting is echter dat deze lasten de komende jaren gaan stijgen. Dit komt door de relatief hoge prijsindexatie in het Sociaal Domein.
In de grafiek 'Ontwikkelingen lasten Sociaal Domein' valt duidelijk op dat de lasten WMO vanaf 2018 een groei doormaakten en sinds 2020 iets afnemen. Verder laat deze grafiek zien dat de lasten van de jeugdzorg gestabiliseerd zijn.
Ook is te zien dat de lasten voor inkomensregelingen zijn toegenomen in 2022, vooral door de energietoeslag. Voor deze stijging worden gemeenten gecompenseerd middels extra middelen in het Gemeentefonds.

Ontwikkelingen lasten Sociaal Domein
Totale lasten per onderdeel voor alle Gelderse gemeenten (x1 miljoen).

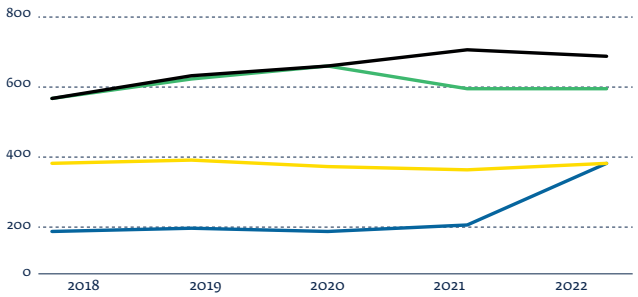

Aandeel sociaal domein in de totale lasten
Voor alle Gelderse gemeenten (x1 miljard).

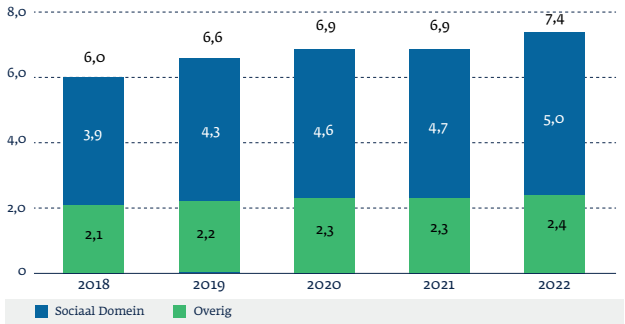

Grondexploitatie

In 2022 bedroeg het totale jaarresultaat van de grondexploitatie afgerond € 93 miljoen negatief. In 2021 was dit € 50 miljoen positief. Dit resultaat is een gevolg van een relatief grote toevoeging aan de verliesvoorziening bij de gemeente Nijmegen.

Naast deze toegenomen verliesvoorziening nam de totale boekwaarde van de grondexploitaties sneller af doordat de opbrengsten hoger waren dan de investeringen. Dit komt voornamelijk door de goedlopende verkoop van gronden en kavels. Dat blijkt duidelijk uit de grafiek waarin deze zijn gepresenteerd.

Boekwaarden grondexploitatie

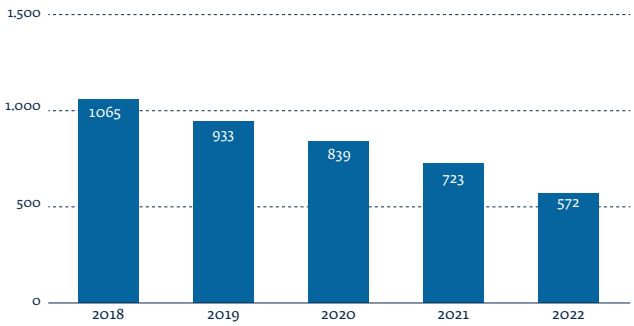

Accountants en accountantsverklaringen

Net als in 2021 kregen in 2022 alle Gelderse gemeenten een goedkeurende accountantsverklaring voor getrouwheid. Acht gemeenten kregen een accountantsverklaring met een beperking voor rechtmatigheid. Vaak besluit een accountant hiertoe vanwege het niet correct naleven van de aanbestedingsregels.

Kengetallen

Hoe staat een gemeente er financieel voor? Net als wanneer iemand naar zijn eigen financiële positie kijkt, is het noodzakelijk om zicht te hebben in de wijze waarop de bezittingen zijn gefinancierd. Heeft een gemeente geen of weinig schulden, een goed gevulde bankrekening en zijn de baten vrijwel ieder jaar even hoog of iets hoger dan de lasten, dan staat een gemeente er over het algemeen goed voor. Met behulp van vijf financiële kengetallen, die betrekking hebben op de balans en de begroting c.q. jaarrekening kan een exacter beeld worden geschetst van de financiële positie van een gemeente. De gemeente presenteert deze kengetallen in haar begroting en jaarrekening. Deze kengetallen en de wijze waarop ze moeten worden berekend zijn voorgeschreven in het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

In de volgende grafieken zijn de gemiddelden van de financiële kengetallen van de Gelders gemeenten opgenomen.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe lager deze percentages, hoe beter.

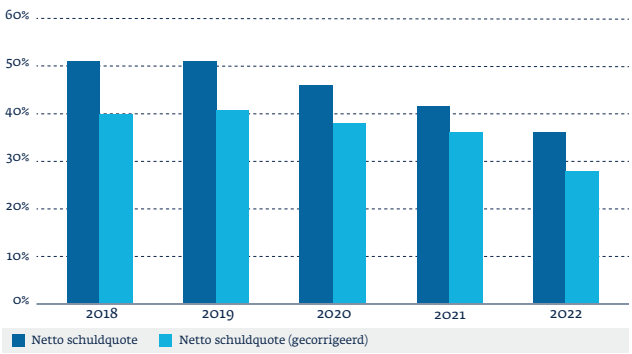

Solvabiliteit

Hoe hoger dit percentage, hoe beter.

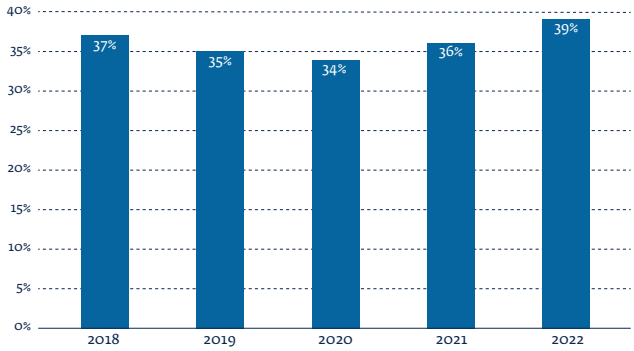

Structurele exploitatieruimte

Hoe hoger dit percentage, hoe beter.

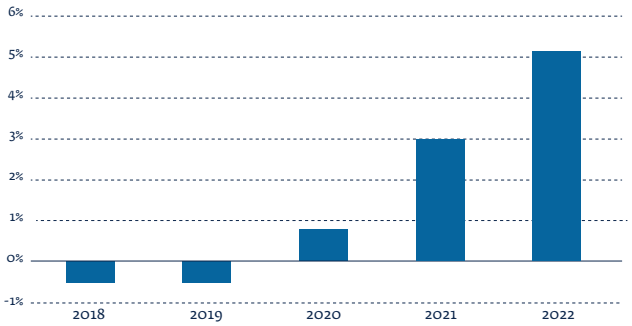

Grondexploitatie

Hoe lager dit percentage, hoe beter.

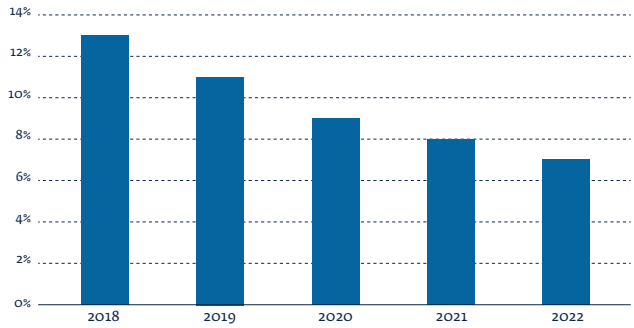

Heeft u interesse in een specifieke gemeente? Kijk dan eens op www.geldersefinancien.nl of op www.financiengemeenten.nl

Voor meer informatie over financiële data omtrent decentrale overheden kunt u ook terecht op www.findo.nl

Provincie Gelderland
Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 GX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl

23 300 109